

دیگروسولیوم دندریتیکیوم و گزارش شرح حال اولین موارد آلودگی انسانی در ایران* دکتر عبدالکریم سهرابی**

داده شدند [۳] و هر سه روز یکبار آزمایش مدفوع بطریقه تلن و فرمل اثر برای آنها انجام شد. همگی موارد جزو مورد بیمار، در آزمایش اول پس از رژیم بدون جگر منفی شدند. لکن دفع تخم دیگروسولیوم در ۲ فرد مبتلا تحت رژیم بدون جگر برای تمام مدت ادامه یافت. نتیجه معاینات بالینی و آزمایشات خون و مدفوع بیماران بشرح زیر میباشد.

بیمار اول:

خانمی است ۱۸ ساله برنجکار و خانه‌دار، اهل امیرآباد شهسوار، ازدواج نکرده و پدر و مادر و خواهر و برادرش سالم هستند.

ناراحتی‌های بیمار از دل‌درد، سردرد، نفخ و ترش کردن غذا، درد شکم یکسال است ادامه دارد و به‌شانه‌ها تیرمیکشد و با خوردن غذا معمولاً شدیدتر میشود و گاهی تهوع و استفراغ عارض بیمار میگردد. وضع خواب جالب نیست و گاهی از خواب میپرد و هذیان میگوید. سابقه کهیر را در سه هفته قبل ذکر میکند. سال قبل نیز کهیر داشته که همراه با تب و درد پهلوی بوده است. درد شکم گاهی بیمار را از خواب بیدار میکند.

در معایناتی که از وی بعمل آمد پیگاستر در لمس دردناک بود و نکته دیگری بدست نیامد.

تجسسات آزمایشگاهی:

آزمایشات مدفوع بروش تلن و فرمل اثر تحت رژیم بدون جگر این نتایج را نشان داد:

مقدمه: دیگروسولیوم دندریتیکیوم که نام دیگر آن دیگروسولیوم لانسولتوم میباشد ترما تود کوچکی است بطول ۱۵ تا ۱ میلیمتر و عرض ۱/۵ تا ۲ میلیمتر که معمولاً انگل مجاری صفراوی دامها بخصوص بز و گوسفند است. آلودگی اتفاقی انسان باین انگل در مناطقی که دامداری رواج دارد گزارش شده است. این کرم برای اولین بار [۱] توسط Rudolphi در سال ۱۸۵۳ گزارش گردیده و بعد آلودگی باین کرم در کشورهای واقع در قاره‌های مختلف دیده شد.

تاتاریخ این مطالعه آلودگی انسان به دیگروسولیوم از ایران گزارش نشده بود و مقاله حاضر درباره دو مورد عفونت انسانی است که برای اولین بار از ایران گزارش میشود.

روش کار: مطالعه در سال ۱۳۴۶ در منطقه ساحلی بحر خزر انجام شده و منظور اصلی بررسی عفونتهای رودهای انسان بوده است که در ضمن آن پس از تعیین قراء برای مطالعه از ۳٪ افراد دهات آزمایش مدفوع بروش مستقیم MIF ویلیس-تلن فاست-فرمل اثر بعمل آمد.

لازم بتذکر است که آلودگی دامها به ترما تودهای کبدي در این منطقه ۱۲٪ گزارش شده است [۲].

در عده زیادی از افراد تخم دیگروسولیوم مشاهده گردید و این عده تحت نظر بار رژیم بدون جگر بمدت سدهفته قرار

* این بررسی با استفاده از اعتبارات دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی دانشگاه تهران (طرح تحقیقاتی ۶۳۱۰۰۱)

وزارت بهداشتی و سازمان برنامه) انجام گرفته است

** گروه اپیدمیولوژی پاتوبیولوژی - دانشکده بهداشت - دانشگاه تهران - صندوق پستی ۱۳۱۰ - تهران

۱- آزمایش مدفوع :

نوع آلودگی	دیکروسولیوم دندریتیکیوم	کرم قلابدار	اسکاریس	تریکوسفال	تریکوسترا نزیلوس	استراژیلولیدس استراکوریس	رژیم بدون جگر
تاریخ							
۴۴/۴/۱۰	×	×	—	×	×	—	—
۴۴/۴/۱۵	×	×	×	×	—	—	۵ روز
۴۴/۴/۱۲	×	×	×	×	—	—	۱۵ روز
۴۴/۵/۷	×	×	×	×	—	—	۲۸ روز
۴۴/۶/۱۱	×	×	—	×	×	—	۶۳ روز
۴۴/۹/۱۲	×	×	—	×	—	—	۱۵۵ روز
۴۴/۱۰/۱۸	×	×	—	×	—	—	۱۶۳ روز
۴۴/۱۱/۱۳	×	×	—	×	—	—	۱۸۸ روز
۴۵/۲/۵	×	×	—	×	—	×	۲۷۰ روز

۲- آزمایش خون

عناصر خونی	هموگلوبین	هماتوکریت	تعداد گلبول قرمز در یک سی سی	تعداد گلبول سفید در یک سی سی	نئوتروفیل	لنفوسیت	منوسیت	اولوزینوفیل	بازوفیل
تاریخ	%	%			%	%	%	%	%
۴۴/۴/۱۰	۷۰	۴۰	۴۸۲۰۰۰۰	۹۶۰۰	۵۷	۲۳	۹	۱۱	۰
۴۴/۱۱/۵	۷۳	۴۲	۴۶۰۰۰۰۰	۷۲۰۰	۵۲	۳۶	۵	۱۷	۰
۴۵/۲/۵	۷۱	۴۴	۴۸۶۰۰۰۰	۸۰۰۰	۴۳	۴۰	۶	۱۱	۰

بیمار دوم:

خانمی است ۲۵ ساله چایکار و خانه دار، اهل دشت جلم دارای قیافه ای نسبتاً لاغر زرد رنگ و حاکی از کم خونی، مخاطها کم رنگ و زبان مختصری دپایه است. ضعیف و کم توان بنظر میرسد. ناراحتی های بیمار دردهای مبهم شکمی است و گاهی احساس سنگینی در شکم که بقول خودش بعلمت عضم- نکردن غذا است- بیمار اغلب بعد از غذا نفخ میکند و بنظر

میرسد احساس سنگینی بعد از غذا بعلمت نفخ باشد.

از خستگی زود درس و نفس تنگی کوششی شکایت دارد- در معایناتی که از وی بعمل آمد شکم در لمس دردناک بود و نفخ واضح داشت لکن نکته دیگری بدست نیامد.

تجسسات آزمایشگاهی:

آزمایش مدفوع بروش تلمن و فرمل اتر تحت رژیم بدون جگر نتایج زیر را نشان داد:

۱- آزمایش مدفوع

نوع تخم کرم	دیکروسولیوم دندریتیکیوم	کرم قلابدار	اسکاریس	تریکوسفال	همینو لویس نانا	تریکوسترا نزیلوس	رژیم بدون جگر
تاریخ							
۴۴/۴/۱۰	×	×	×	×	×	×	۷ روز
۴۴/۱۰/۲۴	×	×	×	×	—	×	۱۸ روز
۴۴/۱۱/۲۲	×	×	×	×	—	×	۴۶ روز

۲- آزمایش خون:

عناصر خونی	هموگلوبین	هماتوکریت	گلبول قرمز	گلبول سفید	نوتروفیل	لنفوسیت	مونوسیت	ائوزینوفیل	بازوفیل
تاریخ	%	%	دریک سی سی	دریک سی سی					
۴۴/۱۰/۲۴	۶۱	۳۷	۴۰۳۰۰۰۰	۱۱۴۰۰	۵۷	۲۹	۵	۹	—

بحث و نتیجه:

اختلالات گوارشی برای مدت طولانی وجود داشته است.
۳- برای تمام مراجعین که بععل اختلالات گوارشی و دردهای شکمی به طبیب مراجعه میکنند، حتی المقدور بایستی يك آزمایش مدفوع بطریقه فرمل اتر انجام داد.
خلاصه:

ضمن بررسی عفونتهای روده‌ای در سواحل بحر خزر دو مورد آلودگی انسانی به دیکروسولیوم مشاهده گردید.
تشخیص این بیماران با آزمایشات مکرر مدفوع تحت رژیم بدون جگر مسجل گردیده عوارض بالینی هر دو بیمار شامل دردهای مبهم شکمی و اختلالات گوارشی بصورت نفخ و سوء هاضمه بود.
ائوزینوفیلی در یک بیمار ۹٪ و در دیگری ۱۱٪ تا ۱۷٪ بود.

۱- از آنجا که آزمایش مدفوع بطریقه فرمل اتر تمام تخم کرمها و کیست تک یاخته‌های موجود در مدفوع را نشان میدهد و در واقع آزمایش انتخابی برای انگل‌های روده‌ایست توصیه میشود که در تمام آزمایشگاههای کشور این روش آزمایش مدفوع بعنوان روش معمول و روزانه آزمایشگاه منظور گردد. در غیر این صورت عده زیادی از انگلها بخصوص گروه ترماتودها تشخیص داده نمیشوند.

۲- چنانکه از جدولهای آزمایش مدفوع پیداست آلودگی به دیکروسولیوم دندریتیوم خالص نبوده و همراه با عفونت سایر انگلها است بنابراین تفکیک علائم بالینی از یکدیگر و نسبت دادن علائم بالینی مشخص به دیکروسولیا کار ساده‌ای نیست. لکن در هر دو مورد از آلودگی دردهای مبهم شکمی و

Summary

Report of the first human cases of infestation with *Dicrocoelium dendriticum* in Iran.

An investigation about intestinal helminths was carried out in Central Coastal Region of the Caspian Sea.

Two cases of human infestation with *Dicrocoelium dendriticum* were diagnosed; The method of diagnosis was, stool examination under liver free diet, by the technics of *Teleman* and *Formal ether* concentration.

The clinical symptoms were digestive disorders, like dyspepsia, and vague abdominal pain and the laboratory results showed ova of *Dicrocoelium dendriticum* and eosinophilia 9-17 per cent.

REFERENCES

- 1- Faust, E G. and Russell. P.F., « Clinical Parasitology », 593, 7th edition, London, Henry Kimpton. 1964.
- 2- Sabokbar, R., J. of School of Med. (Tehran University., Iran), 3: 251, 1959.
- 3- Sohrabi, A., Amini, F. Fatehi, N., « Abstracts of 8th Int. Cong. of trop. Med. & Mal. » 115, Tehran, Iran, Sept. 1968.